

Gde su isparili

prekovremeni sati

Izvor: kragujevacke.rs, 10.04.2017.-

Posle odbijanja da rade prekovremeno po 12 sati, uz radnice u proizvodnji stao i Samostalni sindikat koji je za 8. april najavio štrajk, iako je pre samo nekoliko dana predsednik tog istog sindikata podržao izjavu posloводства da je sve po zakonu

Rasplet sukoba između radnica u proizvodnji i posloводства preduzeća „Fori tekstil“ (bivša „Zastavina“ tapacirnica) mogao bi da usledi već za dva dana. Za subotu, 8. april, Samostalni sindikat preduzeća zakazao je generalni štrajk ako menadžment fabrike ne ispuni zahteve radnica, pre svega vezane za bolju organizaciju rada, dužinu radnog vremena i visinu plata.

To je onaj isti sindikat čiji je predsednik Zoran Lazić pre nedelju dana svojim potpisom podržao saopštenje posloводства da se u preduzeću poštuju prava radnika i da oni imaju ograničeno radno vreme, pravo na odmore i naknadu za rad u svemu usklađene sa zakonom.

A kakvo je, ustvari, pravo stanje u preduzeću javnost je upoznata u sredu, 29. marta, kada je grupa zaposlenih posetila Savez samostalnih sindikata Kragujevca. Tada je radnica u proizvodnji Milena Belošević, u svoje i ime grupe kolega, saopštila da su zaposleni dva dana ranije odbili da rade prekovremeno 12 sati, od šest popodne do šest ujutru, iako im je iz posloводства naređeno, jer za te prekovremene sate ne dobijaju nikakvu naknadu i primaju plate oko minimalca.

Nedostižne norme

Radnica Belošević je tada detaljno opisala kako izgleda rad u fabrici, uz žalbe da ih nadređeni šikaniraju, obraćaju se

povišenim tonom, a jedna koleginicu su gađali alatom za rad.

- Nekada smo zarađivali 45.000 dinara, a radili smo normalno po osam sati. Sada su smene po 12 sati, a plate oko 23.000 dinara. Nije lako da se radi od šest sati popodne do šest ujutru. Radimo i vikendom i praznicima. Nekada se smena završi u dva sata izjutra pa nemamo prevoz do kuće, a ni para za taksi. Koleginice su, kao i ja, na tabletama za smirenje. Postavljene su norme koje ne možemo da ispunimo, pa nam na osnovu toga smanjuju plate. Sindikalci su nas izdali i umesto da nas štite oni se slažu sa poslovođstvom. Nećemo stati i borićemo se za svoja prava, izjavila je pre nedelju dana Milena Belošević.

Jugoslav Ristić, predsednik Saveza samostalnih sindikata Kragujevca, koji je podržao protest radnica, kaže da po Zakonu o radu tokom jedne nedelje može da se radi osam sati prekovremeno. Zato je od ovih radnica i zahtevano da dva dana u nedelji rade po 12 sati, što se zakonski uklapa.

Međutim, po zakonu nije to što se o potrebi dase radi prekovremeno one obaveštavaju telefonom, pa često nemaju 12 sati odmora između dve smene. A posebna je priča što se ti prekovremeni sati nigde ne evidentiraju i ne plaćaju, pa zaposleni dobijaju minimalnu zaradu, kao da su radili po osam sati.

Kako su se ti prekovremeni sati zagubili i gde su nestali? Na osnovu dve obračunske liste radnica ove fabrike Ristić smatra da se radi o primeni preraspodele radnog vremena, a na štetu zaposlenih. Na ovim radnim listama vidi se da zaposlene nisu ispunile zadatu radnu normu.

Na jednoj listi ubeležena je negativna norma od 18,6 posto, a na osnovu toga zaračunata negativna stimulacija od minus 15 posto. Za toliko je, zapravo, toj radnici za taj mesec umanjena zarada, pa su potom dodati prekovremeni sati i ona je izašla na platu oko minimalca, konkretno na 23.335 dinara.

- Te norme koje se zadaju su nerealno visoke i takve da ih je nemoguće dostići. Preraspodele vremena se vrše i tako da za vreme bolovanja zaposleni ne primaju 60 posto zarade, već 100 posto, na ime prekovremenog rada, ali je i to nezakonito, kao i neplaćanje noćnog rada, koji mora da se

računa 26 posto više, zaključuje Ristić.

Inspekcija u kontroli

Od kada su se radnice pobunile i odbile prekovremeni rad, posle objavljivanja te vesti u medijima u preduzeće „Fori tekstil“ je u kontrolu došla Inspekcija rada i, po svemu sudeći, još nije završila rad jer nikakav izveštaj još nije objavljen. Međutim, od kada su došli inspektori u preduzeću se više od zaposlenih ne traži da rade preko radnog vremena od osam sati.

Zanimljiv je, međutim, preokret do koga je došlo u rukovodstvu Samostalnog sindikata u preduzeću, jer je štrajk za 8. april najavio Zoran Lazić, predsednik ove organizacije, koji je pre nedelju dana svojim potpisom podržao demanti posloводства da je se u firmi sve radi po zakonu.

Lazić kaže da nije u pitanju promena mišljenja, već da je on bio dobro upoznat sa nezadovoljstvom zaposlenih. Zbog toga je, kako kaže, pokrenuo pregovore sa posloводstvom da se sporna pitanja reše. Kada je video da su se nezadovoljne radnice obratile direktno Savezu samostalnog sindikata Kragujevca, preskačući svoju osnovnu sindikalnu organizaciju, on je, kako kaže, odlučio da stane uz posloводство.

- Posle zbora radnika u petak, 31. marta, i velikog iskazanog nezadovoljstva, ja sam obaveštenjem na oglasnoj tabli najavio štrajk od 8. aprila ako se ne reše zahtevi zaposlenih. Zahteve sam izneo u sedam tačaka, kaže Lazić. Problem je, po njemu, što u preduzeću nije potpisan kolektivni ugovor, pa se sve reguliše na osnovu pravilnika. Tako je pri povećanju minimalne cene rada sa 121 na 130 dinara posloводство donelo odluku da se svim zaposlenima smanji koeficijent za šest posto, čime je izbegnuto povećanje minimalca, pa je zatraženo da se i to ispravi kroz ovih sedam zahteva.

Takođe će se tražiti i plaćanje noćnog rada. To je do sada, po objašnjenju Lazića, iznegnuto jer, kako tvrdi, zakon je dozvolio da poslodavac može ovaj rad da uključi u osnovnu zaradu zaposlenih, što je u ovom preduzeću učinjeno.

Kroz zahtev da se potpiše kolektivni ugovor ova rešenja

kojima su direktno oštećeni zaposleni treba da budu ispravljena. Zoran Lazić kaže da je nakon najave štrajka spreman da se uključi u pregovore sa poslovođstvom, a posle toga planira da podnese ostavku na mesto predsednika samostalnog sindikata ako su članovi nezadovoljni njegovim radom.

Međutim, pitanje je da li će se smena na vrhu ovog sindikata odigrati kroz ostavku ili smenu Lazića. Naime, u fabrici je sakupljeno 85 potpisa za smenu Lazića sa mesta predsednika sindikata, dok su za smenu predsednika sindikata „Nezavisnost“, takođe reprezentativnog u preduzeću, potpise dala 63 zaposlena.

PRVI VLASNIK BIO BOLJI

„NTU“ više plaćao radnike

Bivša „Zastava tapacirница“ privatizovana je nakon što je 2004. godine prvo bio potpisan ugovor o poslovnoj saradnji sa slovenačkom firmom „NTU“ iz Slovenj Gradeca, koja je bila deo velike američke kompanije „Džonson kontrol“ i u ovim pogonima šila presvlake za naslone glave i ruku na automobilskim sedištima.

Posle dve godine saradnje „NTU“ je postao većinski vlasnik „Tapacirnice“ i zaposleni su bili zadovoljni zaradama koje su bile od 37.000 dinara, sve do 50.000 za prekovremeni rad. Od pre sedam godina novi vlasnik fabrike postala je kompanija „Fori grup“, takođe iz Slovenije, sa istim proizvodnim programom, a plate su vremenom počele da se smanjuju da bi došle do minimalca. Inače, „Fori grup“ je krajem 2015. godine u Kragujevcu najavio otvaranje dva nova preduzeća, „Fori produkt ser“ i „Papilon“ koje bi zaposlile oko 300 radnika i bavile bi se proizvodnjom pomagala i invalidskih kolica za strane kupce.

ISKUSTVO RADNICE SA INVALIDITETOM

Plata manja od obračuna

Mirjana Kostić radi u „Fori tekstilu“ kao invalid druge kategorije nakon što je zbog zdravstvenih problema operisana. Do početka ove godine imala je puno radno vreme, a od tada je dobila rešenje da je tehnološki vipšak i

da joj je zbog toga radno vreme 10 dana u nedelji. Obrazloženje je bilo da fabrika nema dovoljno posla.

- Na mom obračunu za lični dohodak piše da mi je neto zarada 18.000 dinara, ali mi se isplaćuje 12.450 dinara. Na pitanje zašto primam toliko objasnili su mi da nije korektno da radnici koji rade pun mesec dobijaju 24. 000 dinara, a da ja za samo 10 dana rada dobijam 18.000. Obračunski radnik mi je najavio da od NSZ-a treba da dobijam razliku do minimalne zarade, ali od toga nema ništa, kaže Mirjana Kostić.